

Talepapir

22. november 2012

Samrådsspørgsmål A om aktstykke om kreditfacilitet til SAS

- Jeg vil selvfølgelig meget gerne redegøre for indholdet aktstykket og vil gøre det i en rækkefølge, der svarer til de spørgsmål, som udvalget har stillet.
- For at kunne svare på spørgsmålene på en ordentlig måde indeholder min redegørelse visse oplysninger, der er fortrolige. Det gælder navnlig forhold vedrørende de private banker, men også de forhandlinger, der førte frem til det resultat, der blev præsenteret sidste mandag. Jeg håber, at udvalget vil respektere fortroligheden.

[Indledende bemærkninger]

- Inden jeg giver mig i kast med selve aktstykket, vil jeg gerne overordnet fortælle om den proces, der er gået forud for SAS' præsentation af planen 4 Excellence Next Generation.
- Som SAS har oplyst, startede arbejdet med den nye plan i april. Det skete på baggrund af en udvikling, der i løbet af 2. halvår 2011 og starten af 2012 blev stadig mere negativ.
- Den nye plan blev præsenteret for de statslige ejere og bankerne umiddelbart før sommerferien. I samme forbindelse kom SAS op med ideen om, at de større aktionærer og bankerne i fællesskab skulle stille en ny kreditfacilitet til rådighed. Formålet med kreditfaciliteten var at skabe sikkerhed for selskabets finansielle beredskab i hele den periode, hvor den nye plan skal gennemføres, idet selskabets eksisterende kreditfacilitet stod til at forsvinde senest sommeren 2013.
- [Fortrolige oplysninger udeladt]
- Herefter blev der gennemført et langt forhandlingsforløb mellem bankerne, staterne, Wallenbergstiftelsen og SAS. På flere tidspunkter så det nærmest håbløst ud at få parterne til at enes om en fælles løsning. Og efter min opfattelse er den løsning, som vi med aktstykket har bedt om udvalgets tilslutning til, reelt den eneste mulige. Selv en marginal afvigelse ville med stor sikkerhed have betydet, at en eller flere af parterne ville have været sprunget fra.

[Fordeling af forpligtelser mellem stater, banker og andre]

- Den løsning, der viste sig mulig, indebærer som oplyst i aktstykket, at der stilles en kreditfacilitet på 3½ mia. SEK til rådighed for SAS med en løbetid frem til 31. marts 2015.
- Heraf udgør den danske stats andel 500,5 mio. SEK eller ca. 435 mio. kr. Det svarer til 14,3 pct. af den samlede facilitet og modsvarer dermed vores ejerandel af SAS.
- Tilsvarende har den norske stat en andel på 14,3 pct. og den svenske stat en på 21,4 pct., således at staterne tilsammen står for 50 pct. af faciliteten. KAW, der står for Wallenbergstiftelserne, har en andel på 7,6 pct., hvad der også modsvarer deres ejerandel af SAS.
- Udover de fire store aktionærer havde SAS i marts 2012 over 60.000 små aktionærer, der generelt har meget små aktieposter. Den 5. største aktionær har således en ejerandel på 1,5 pct. Det ville på den baggrund ikke have praktisk muligt at få bidrag fra andre end de fire største aktionærer.
- Det er i den forbindelse ikke atypisk, at store og langsigtede aktionærer træder til, når børsnoterede selskabet kommer i vanskeligheder, uanset at også de små aktionærer for en fordel ud af det.
- Hvis alle aktionærer skulle have bidraget, kunne det kun være sket ved en fortegningsretsemission som dem, der blev gennemført i 2009 og 2010. Men det havde jo så haft den konsekvens, at bankerne var sluppet af kroen.
- Nu bidrager 7 af SAS oprindeligt 8 banker med en andel på 42,4 pct. af den samlede kreditfacilitet. I den forbindelse er det vigtigt at understrege, at staterne, KAW og bankerne deltager i kreditfaciliteten på nøjagtigt samme vilkår. Alle får samme andel af gebyrer og renter, og alle har den samme andel af risikoen.
- I forhold til bankernes andel af den samlede facilitet er den et resultat af de forhandlinger, der har været gennemført. Forhandlingsresultatet må bl.a. ses i lyset af følgende.
- Da SAS lige før sommerferien præsenterede modellen med en ny, fælles kreditfacilitet, havde SAS ikke trukket på den på det tidspunkt eksisterende kreditfacilitet, hvorfor bankerne ikke var eksponerede over for SAS.
- [Fortrolige oplysninger udeladt]

[Er 4 Excellence Next Generation holdbar]

- Lad mig nu vende mig mod SAS' nye plan 4 Excellence Next Generation.
- Jeg kan ikke garantere, at der nu er sikkerhed for, at SAS ikke igen kan komme i problemer. Men jeg kan forsikre om, at vi sammen den svenske og den norske regering har foretaget en meget grundig vurdering af den plan, som SAS' ledelse har fremlagt. I det arbejde har vi haft bistand af Goldman Sachs, og vi har haft fuld adgang til at stille spørgsmål og udfordre de forudsætninger og antagelser, som planen hviler på.
- Ligeledes har bankerne også haft en uafhængighed rådgiver, der har kigget SAS dybt i kortene.
- Det første, der er blevet vurderet er, om de omkostningsbesparelser, der er forudsat er realistiske. Det vurderer vi, at de er.
- Der har selvfølgelig knyttet sig stor usikkerhed til muligheden for at reducere omkostningerne til det flyvende personale. Tidligere forsøg på at indgå nye overenskomster har vist, at medarbejderne forståeligt nok har vanskeligt ved at afgive rettigheder, som de har opnået gennem helt normale forhandlinger med tidligere ledelser.
- Men hvis SAS skal blive konkurrencedygtig, var der ingen anden vej end få gjort op med de løn- og ansættelsesvilkår, der stammer fra monopoltiden, hvor flyrejser var luksus, og ingen bekymrede sig synderligt om omkostningerne. Derfor valgte vi – sammen med de andre stater og bankerne – at gøre det til en forudsætning for den nye kreditfacilitet, at der var indgået nye overenskomster, der gav de besparelser, som SAS' ledelse havde forudsat i deres plan.
- Her vil jeg godt understrege, at det er SAS' ledelse, der har vurderet, at nye overenskomster var en forudsætning for at gøre selskabet konkurrencedygtigt, og fastlagt de ændringer, der skulle til. Men da hverken banker eller stater kan understøtte et selskab, der ikke er konkurrencedygtigt, var det en problemstilling, var vi nødt til at forholde os til dette element planen.
- Det lykkedes SAS at opfylde denne betingelse i starten af ugen, og det er vurderingen, at omkostningerne til det flyvende personale nu vil komme til at ligge på et niveau, der er sammenligneligt med konkurrenternes. Og det handler ikke kun om løn, men også pensioner og større fleksibilitet i arbejdstilrettelæggelsen.
- For de øvrige besparelsetiltag gælder, at de nok er voldsomme, men at de ligger inden for ledelsens kontrol. Det gælder fx reduktionen og centraliseringen af de administrative funktioner. Der knytter sig også en vis implementerings-

risiko til disse tiltag, men som jeg vil vende tilbage til, har SAS faktisk i de senere år leveret de omkostningsbesparelser, som de havde stillet i udsigt.

- For det andet er de forudsætninger, som SAS' plan i øvrigt er baseret på, blevet vurderet. Det gælder navnlig den forventede udvikling i billetpriserne, som var det afgørende punkt, hvor de tidligere planer viste sig ikke at holde, hvilket jeg også vender tilbage til. I den nye plan forudsættes, at enhedsindtægten falder med [fortrolig oplysning udeladt] pct. årligt i de næste par år, hvorefter den årlige reduktion flader ud.
- Dette skal ses i lyset af, at det gennemsnitlige fald i enhedsindtægten har været ca. 5 pct. i de seneste 3-4 år. Så det er vurderingen, at SAS her har lagt sig i den konservative ende.
- Alt i alt er det vurderingen, at SAS med den nye plan med rimelig sikkerhed vil kunne opnå det mål for indtjeningen, som de selv har fastsat. Målet er, at resultatet før finansielle omkostninger og skat skal udgøre 8 pct. af omsætningen, eller svarende til ca. [fortrolig oplysning udeladt] mia. SEK. Desuden er der blevet gennemført følsomhedsanalyser, der viser, at SAS vil kunne stå på egne ben, selv hvis planen ikke gennemføres fuldt ud, og resultatmålet derfor ikke helt realiseres.
- Det giver endeligt grund til en vis optimisme, at SAS i 3. kvartal opnåede et resultat før skat på ca. 550 mio. SEK. Nu skal SAS tjene mange penge i 3. kvartal på af sæsonvariationer, men det indikerer trods alt, at selskabet med de yderligere besparelser vil kunne nå det nødvendige indtjeningsniveau.

[Er SAS gjort klart til salg og er der potentielle købere]

- SAS' plan og staternes deltagelse i kreditfaciliteten har været en forudsætning for, at vi overhovedet i dag har et SAS. Og det er også en forudsætning for, at man kan overveje, om den nuværende ejerstruktur nødvendigvis er den bedste.
- Som I sikkert har bemærket, har både den svenske og den norske regering inden for den sidste uge gentaget deres stærke ønske om at sælge deres aktieposter i SAS. Selv synes jeg, at fokus nu må være på at få gennemført hele SAS' plan og så i øvrigt få skabt lidt ro om selskabets virksomhed.
- Når det så er sagt, er vi naturligvis nødt til at tage bestik af meldingerne fra de to andre regeringer. I den forbindelse er der navnlig et hensyn, der tæller for regeringen. Nemlig, hvordan kan vi medvirke til, at der er så mange og så gode flyforbindelser ud af Københavns Lufthavne som muligt. Både fordi det gavner erhvervslivet, og fordi det bidrager til beskæftigelsen.

- Men vi må også erkende, at vi med en ejerandel på 14,3 pct. ikke selv kan kontrollere, hvad der kommer til at ske. Så derfor er det regeringens indstilling, at vi er nødt til at forsætte den åbne dialog, vi har haft med vores skandinaviske kollegaer, og så må vi se, hvor det fører os hen.
- Men under alle omstændigheder forudsætter det, at der er potentielle købere. Om det er tilfældet, ved jeg ikke i dag. Sandsynligheden er imidlertid oplagt større i dag end for en uge siden.

[Hvor er SAS ikke som forventet i 2010 blevet konkurrencedygtig]

- Lad mig til sidst vende mig mod spørgsmålet om, hvorfor vi kun 2½ år, efter at SAS sidst fik tilført kapital, står i en situation, hvor staterne igen må bidrage til at redde SAS.
- Det spørgsmål har Finansministeriet og de andre stater selvfølgelig også spurgt sig selv og fået analyseret.
- Problemet har ikke været, at SAS ikke har gennemført de omkostningsbesparelser, som de havde stillet i udsigt. Inden for en forskel på nogle få pct. har SAS således overordnet opnået den samlede effektiviseringsgevinst, der var forudsat i planen Core SAS.
- Bryder man det ned, er målene ikke nået på alle områder, men omvendt er det lykkedes at finde yderligere besparelser andre steder.
- Der, hvor man tog fejl, var udviklingen i billetpriserne. Mens det i 2010 blev forventet, at billetpriserne fra 2011 og frem ville udvise en svag stigning, blev de ved med at falde. Indtægten pr. udbudt sædekilometer er således i gennemsnit faldet med ca. 5 pct. gennem de seneste år.
- Med en årlig omsætning på omkring 40 mia. SEK betyder et sådant fald over 2 år, at der "mangler" ca. 4 mia. kr. på bundlinjen. Og det er forskellen mellem et profitabelt SAS, og det SAS der igen er løbet ind i finansielle vanskeligheder.
- Faldet i enhedsindtægten kan henføres til to forhold. Dels har SAS historisk haft en markant højere enhedsindtægt end konkurrenterne. Denne forskel er nu blevet mindsket. Dels har hele den europæiske luftfartsindustri mærket de faldende billetpriser.
- Selskaber som Spanair, Malev, Cimber-Sterling og Skyways er gået konkurs i 2012, mens selskaber som KLM-Air France og Lufthansa kæmper med manglende indtjening. Og for godt en uge siden blev der offentliggjort en spareplan

for Iberia, der på mange måder ligner den spareplan, SAS er ved at gennemføre.

- Så alt i alt er det vurderingen, at når Core SAS ikke leverede det levedygtige selskab, som blev forudsat i 2010, skyldes det altovervejende en fejlvurdering af markedsudviklingen, og ikke SAS evne til at gennemføre de forudsatte besparelser.